

Z otchłani dziejów [1]

Wysłane przez admin w ndz., 2016-04-10 22:40

W nowych miejscach poszukujemy rzeczy niepowtarzalnych i osobliwych... Dla mieszkańców są one tak zakorzenione w miejscu, że niemal zwyczajne. Stanowią część krajobrazu, który wzbudza raczej sentyment niż świadomość niezwykłego dziedzictwa. Dla turystów są zaskoczeniem, dla wnikliwych badaczy i poszukiwaczy przygód - celem godnym dalekiej wyprawy.

Biskupin

Biskupin, ta niewielka miejscowość malowniczo położona na brzegu Jeziora Biskupińskiego posiada olbrzymią wartość historyczną i kulturową. To właśnie tu mieści się najbardziej znany rezerwat archeologiczny w Europie Środkowej, nazwany „Polskimi Pompejami”. Tworzą go m.in. rekonstrukcje trzech osad: neolitycznej, tzw. długie domy sprzed 6000 lat (epoka kamienia), łużyckiej sprzed 2700 lat (epoka brązu) i wioski wczesnopiastowskiej z przełomu X i XI w. (epoka żelaza). Na terenie rezerwatu trwają prace związane z archeologią doświadczalną. Powstały tu poletka doświadczalne z uprawami dawnych roślin, hodowane są koniki polskie, owce wrzosówki, kozy i bydło pierwotne czerwone. Corocznym wielkim świętem historii jest wrześnieowy Festyn Archeologiczny, ukazujący codzienne życie dawnych mieszkańców Biskupina. Można wówczas samemu ulepić garnki z gliny, spróbować swoich sił w strzelaniu z łuku, poznać podstawy tkactwa, czy przekonać się jak smakują podpiomyki. Każdego roku Festynowi towarzyszy inny temat przewodni.

Strzelno

Wzgórze św. Wojciecha w Strzelnie kryje w sobie zabytki związane z początkiem budowania się polskiej państwowości. To miejsce, w którym unosi się duch historii.

Powstała na przełomie XII/XIII w. bazylika św. Trójcy, choć na pierwszy rzut oka nie przypomina budowli romańskiej (świątynia była kilkakrotnie przebudowywana), to jej wnętrze kryje w sobie prawdziwy skarb – romańskie kolumny. W sumie jest ich siedem, ale dwie z nich są szczególnie wyjątkowe. Ukazana została na nich personifikacja cnót i przywar stanowiąca niejako kodeks moralności. Kolumna południowa (południe od wieków kojarzone było z dobrą, ciepłą stroną) przedstawia personifikację cnót. Obrazuje ona m.in. sprawiedliwość, wiarę, mądrość, pobożność, czystość, cierpliwość, pokorę, posłuszeństwo, wstrzeмиęźliwość, pokój chrystusowy. Zwieńczona jest sceną chrztu Chrystusa w Jordanie. Kolumna północna natomiast prezentuje personifikację przywar w tym: gniew, morderstwo, pychę, bezbożność, krzywoprzysięstwo, obżarstwo, rozpustę, zawiść, bluźnierstwo, swawolę (północ kojarzono ze złem i siłami szatana). Płaskorzeźby zdobiące strzeleńskie

kolumny uważane są, obok Drzwi Gnieźnieńskich, za najważniejszy zabytek romański w kraju. Co ważne, na świecie podobne kolumny podziwiać można jedynie w katedrze pw. św. Jakuba w Santiago de Compostella i katedrze pw. św. Marka w Wenecji. Warto zwrócić także uwagę na romański tympanon fundacyjny, znajdujący się nad wejściem do kaplicy św. Barbary.

Przy bazylice wnosi się rotunda św. Prokopa, będąca największą w Polsce budowlą romańską założoną na planie koła. Ze względu na swą charakterystyczną zabudowę – zakończenie nawy głównej rotundy nie jest absydą (tak jak w przypadku większości rotund), ale prostokątnym prezbiterium – jest to jedyna tego typu rotunda w Europie. Surowe kamienne wnętrze świątyni kryje w sobie XII-wieczną romańską kropielnicę (w całości powstała z jednego kamienia), najstarsze w Polsce stacje drogi krzyżowej z 1531 r., pusty romański grobowiec (prawdopodobnie fundatora) oraz kopię tympanonu fundacyjnego. W przylegającej do rotundy okrągłej wieży znajduje się empora, w której zasiadali królowie i dostojnicy, z charakterystycznym biforium – podwójnym arkadowym oknem przedzielonym romańską kolumienką.

Wzgórze św. Wojciecha kryje w sobie jeszcze jedną ciekawostkę. Przed wejściem do bazyliki uwagę skupiają tajemnicze kamienie. Prawdopodobnie pochodzą one z czasów przedchrześcijańskich, kiedy to miejscowa ludność oddawała się praktykom pogańskim, składając na owych głazach ofiary. Jeden z nich, z widocznym wgłębieniem na środku, to kamień św. Wojciecha, który do dziś owiany jest legendą. Ponoć kiedy św. Wojciech udawał się ze swoją misją do pogańskich Prusów, w Strzelnie trwała burza. Na skutek nieuwagi woźnicy koło najechało na kamień. I wtedy zdarzył się cud – kamień zmiękł, dzięki czemu wóz po nim przejechał i nie doszło do wypadku. Ślad po tamtym zdarzeniu widoczny jest do dzisiaj – bruzda na kamieniu to odcisk koła wozu, natomiast dwa wgłębienia należą do końskich kopyt.

Kruszwica

Kruszwica wita swoich gości wznoszącą się na Wzgórzu Zamkowym, owianą legendą o złym królu Popielu, gotycką Mysią Wieżą. To pozostałość zamku Kazimierza Wielkiego z połowy XIV w. Wieża ma wysokość 32 m, a na jej szczyt prowadzi 109 krętych schodów. Warto jednak je pokonać, z jej szczytu rozpościera się malowniczy widok na miasto i jezioro Gopło.

Kruszwica to podobno „miejsce mocy”. Pod Mysią Wieżą ponoć znajduje się czakram. Według Hindusów to tzw. „gruczoł ziemi” – kamień wydzielający pozytywną energię. Jak twierdzą na świecie jest ich zaledwie siedem, ale zakłada się prawdopodobieństwo istnienia tzw. czakramów pomocniczych. To właśnie do nich zaliczyć należy ten, leżący głęboko pod kruszwicką wieżą.

Na wschodnim brzegu jeziora Gopło wznosi się najcenniejszy zabytek Kruszwy – romańska kolegiata św. Piotra i Pawła z przełomu XI/XII w. To najstarsza z zachowanych na Kujawach świątyni. Budowla w prawie idealnym stanie zachowała swój pierwotny kształt. Grube kamienne mury, półkoliste łuki, proste geometryczne kształty oraz surowe, wręcz ascetyczne wnętrze podkreślają romański charakter świątyni. Z oryginalnego wyposażenia podziwiać można m.in. XII-wieczną romańską chrzcielnicę i kropielnicę z wyrytymi na obrzeżu krzyżykami. Ponadto w absydach transeptu odkryto ślady pierwotnych ołtarzy.

Mogilno

W Mogilnie, malowniczo otoczony wodami jeziorami, wznosi się kompleks poklasztorny benedyktynów z kościołem św. Jana Apostoła. Jego początki sięgają roku 1050, kiedy to Kazimierz Odnowiciel sprowadził na tę ziemię czarnych mnichów. Z tego okresu zachowały się relikty romańskiej świątyni. W kościelnych kryptach poczuć można chrześcijańskiego ducha przeszłości. Krypta zachodnia uważana jest, obok wawelskiej krypty św. Leonarda, za najlepiej zachowane w Polsce pomieszczenie podziemne z epoki romańskiej. Klasztor łączy się z kościołem, tworząc zamknięty czworobok. Klasztorne mury strzegą najstarszej w Polsce studni, znajdującej się na terenie wirydarza – wewnętrznego ogrodu.

Wietrzychowice - kraina "polskich piramid"

W Parku Kulturowym niewielkiej wsi Wietrzychowice wznoszą się tzw. „polskie piramidy” stanowiące jedne z najstarszych i najcenniejszych obiektów europejskiego dziedzictwa kulturowego. To grobowce megalityczne sprzed 5500 lat, wzniesione przez ludność neolitycznej kultury pucharów lejkowatych. Ludność tej kultury, zajmująca się głównie uprawą roślin i hodowlą zwierząt, wytworzyła charakterystyczny styl wyrobu naczyń z gliny, narzędzi krzemiennych i kamiennych. Posiadała także swój świat wierzeń, silnie związany z wiarą w życie pozagrobowe, czego dowodem są charakterystyczne grobowce. Miały one zapewnić zmarłym możliwie trwałe miejsce wiecznego spoczynku - podobnie jak w przypadku piramid egipskich, młodszych od „polskich” o przeszło 1000 lat!

Megality kujawskie budowano z potężnych głazów chroniących groby przed rozmyciem. Nad mogiłami usypywano potężne wały ziemne, mające ponad 1000 m³ objętości, ponad 100 m długości i do 3 m wysokości. Grobowce przeznaczone były dla osób wysoko postawionych w hierarchii plemiennej. Zmarły zabierał w drogę pośmiertną m.in. naczynia i łyżki gliniane, krzemieniowe groty strzał do łuku, siekiery oraz topory bojowe. W jednym z grobowców dokonano niezwykłego medycznego odkrycia. Pochowani w nich mężczyźni przeszli bowiem zabieg trepanacji czaszki. Zabieg był pomyślny, gdyż zrosty kości świadczą o tym, że mężczyźni ci po „operacji” przeżyli jeszcze kilka lat. I pomyśleć, że zabieg ten wykonany został 5500 lat temu chirurgicznymi narzędziami z krzemienia...

W Wietrzychowicach (gm. Izbica Kujawska) i Sarnowie (gm. Lubraniec) z cmentarzysk szkieletowych ustanowiono rezerваты archeologiczne złożone z kilku grobowców. Ocalał także pojedynczy grobowiec w Gaju (gm. Izbica Kujawska) – niegdyś okazały, liczący 150 m długości. Na terenie Parku, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, organizowane są festyny archeologiczne pn. „Wehikuł czasu”, przedstawiające codzienne życie w epoce neolitu.

Z otchłani dziejów

Język Niezdefiniowany

---

adres strony: <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/z-otchlani-dziejow>

Odnośniki

[1] <https://kujawsko-pomorskie.travel/pl/z-otchlani-dziejow>